

цивілізації привів право до дихотомії, якість і дієвість якої призводить до втілення ідеї правової держави в життя.

У сучасній українській системі права взаємовідносини публічного та приватного права найбільш яскраво висвітлено у Конституції України. Так як, відповідно до ст. 1 Конституції України Україна є правовою державою, а згідно ст. 3 людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю підносить на перше місце приватний інтерес. В той же час, ця ж стаття, висловлюючи інтерес суспільства, встановлює, що права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави.

З огляду на це, переплетіння публічного та приватного права виступає гарантією реалізації прав людини і громадянина, основи яких закріплені в Основному законі держави.

Список використаних джерел:

1. Гончарук О.В. Дихотомія права : право публічне та приватне: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юр. наук: спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права, історія політичних і правових вчень» / О.В. Гончарук. – К. : Ін-т міжнародних відносин Київського нац. Ун-ту імені Тараса Шевченка, 2006.

2. Коверзнев В. Дихотомія права як критерій визначення юрисдикції адміністративного суду / Вадим Коверзнев // Юридична Україна. – № 7 (127). – 2013. – С. 24-28.

3. Про затвердження Класифікатора галузей законодавства України, затверджений наказом Міністерства юстиції України від 02.06.2004 р. № 43/5 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v43_5323-04/page.

4. Майданик Р.А. Цивільне право. Загальна частина : підручник [для студ. юрид. фак-ту] / Р.А. Майданик ; КНУТШ, Юрид. фак-т. – Київ : Алерта. – ISBN 978-617-566-125-3 Т. 1 : Вступ у цивільне право. – 2012. – 472 с.

5. Болгова В.В. Публічне право: проблеми методології, теорії та практики: дисс. ... докт. юрид. наук; спец. : 12.00.01 «Теорія та історія права та держави; Історія вчень про право та державу» / В.В. Болгова. – Тамбов, 2009. – 512 с.

6. Харитонов Є.О., Харитонova О.І. Цивільне право та процес у контексті дихотомії «приватне право-публічне право» / Є.О. Харитонов, О.І. Харитонova // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції до 150-річчя від дня народження Є.В. Васьковського. – Юридична література. – Одеса, 2016. – С. 11-13.

Войтович Л.В.

аспірант,

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

ХТО Є ПОСАДОВИМИ ОСОБАМИ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА

На сьогоднішній день найбільшою проблемою України є корупція. Визначення корупції містяться в Законі України «Про запобігання корупції» (далі – Закон) [1].

Корупційні діяння службовців за рівнем суспільної небезпеки є найнебезпечнішими з огляду на те, що без корупційних вчинків службовців не може бути і корупції серед пересічних громадян, які зацікавлені в такій протиправній поведінці посадових осіб [2, с. 25].

Закон покладає на посадових осіб обов'язок подання декларацій про майно, доходи, витрати та зобов'язання фінансового характеру.

Коло суб'єктів декларування на сьогодні включає в себе посадових осіб юридичних осіб публічного права, визначення яких у законодавстві відсутнє.

Питання запобігання корупції розглядали в своїх роботах, К.М. Абдієв, О.О. Кравчук, С.В. Махамат, М.І. Мельник, С.С. Рогульський, та інші.

Відповідно до Закону суб'єктами декларування є особи, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та посадові особи юридичних осіб публічного права, які є особами, які для цілей Закону прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Якщо з визначенням осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, не виникає жодних проблем, оскільки перелік таких осіб містить пункт 1 частини 1 статті 3 Закону, то визначити, хто ж такі посадові особи юридичних осіб публічного права, - досить складно.

Відповідно до частини 1 статті 80 Цивільного кодексу України (далі – ЦКУ) юридичною особою є організація, створена і зареєстрована у встановленому законом порядку [3].

Відповідно до абзацу 1 частини 2 статті 81 ЦКУ юридичні особи, залежно від порядку їх створення, поділяються на юридичних осіб приватного права та юридичних осіб публічного права [3].

Відповідно до абзацу 2 частини 2 статті 81 Цивільного кодексу України юридична особа приватного права створюється на підставі установчих документів [3].

Відповідно до абзацу 3 частини 2 статті 81 Цивільного кодексу України юридична особа публічного права створюється розпорядчим актом Президента України, органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування [3].

Отже правова дефініція поняття «юридична особа публічного права» міститься в ЦКУ. Правової ж дефініції «посадова особа юридичної особи публічного права» немає в жодному нормативно-правовому акті України.

Ще В.Б. Авер'янов наголошував на нагальній необхідності уточнення співвідношення поняття посадової особи, що широко застосовується в кримінальному законодавстві, законодавстві про адміністративну відповідальність, в усіх галузях та сферах управлінської діяльності, з нововведеним у Конституції України та деяких наступних законодавчих актах поняттям «службова особа» [4, с. 316].

На думку Н. В. Янюка, посадова особа – це службовець, який з метою постійного чи тимчасового управління державним органом чи його підрозділом, а також представництва його інтересів у зовнішніх відносинах, наділений організаційно-владними повноваженнями і правомочний вчиняти службові юридичні дії [5, с. 384].

Відповідно до листа Міністерства юстиції України № 10448-0-26-12/11 від 27.09.2012 р. та Методичних рекомендацій «Запобігання і протидія корупції в

державних органах та органах місцевого самоврядування», розміщених на офіційному сайті Міністерства юстиції України, головним критерієм віднесення особи до кола посадових осіб є наявність у неї організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських функцій [6, с. 12].

Постановою ПВСУ від 26 квітня 2002 року № 5 «Про судову практику у справах про хабарництво» визначено, що організаційно-розпорядчими обов'язками є обов'язки по здійсненню керівництва галуззю промисловості, трудовим колективом, ділянкою роботи, виробничою діяльністю окремих працівників на підприємствах, в установах чи організаціях незалежно від форм власності. Такі функції виконують, зокрема, керівники міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, державних, колективних чи приватних підприємств, установ і організацій, їх заступники, керівники структурних підрозділів (начальники цехів, завідувачі відділами, лабораторіями, кафедрами), їх заступники, особи, які керують ділянками робіт (майстри, виконробы, бригадири тощо) [7].

Адміністративно-господарські обов'язки – це обов'язки по управлінню або розпорядженню державним, колективним чи приватним майном (установлення порядку його зберігання, переробки, реалізації, забезпечення контролю за цими операціями тощо). Такі повноваження в тому чи іншому обсязі є у начальників планово-господарських, постачальних, фінансових відділів і служб, завідуючих складами, магазинами, майстернями, ательє, їх заступників, керівників відділів підприємств, відомчих ревізорів та контролерів тощо [7].

Проте слід зазначити, що листи міністерств (у тому числі й листи Міністерства юстиції України), як і листи будь-якого іншого суб'єкта публічного права, мають роз'яснювальний характер і не є нормативно-правовими актами, а отже і не встановлюють жодних правових норм, обов'язкових для виконання.

Відповідно до розділу 12 Кваліфікаційних характеристик професій (посад) педагогічних та науково-педагогічних працівників навчальних закладів, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України № 665 від 1 червня 2013 року, завідувач лабораторії керує всіма видами діяльності лабораторії, організовує навчально-методичну роботу, спрямовану на підвищення професійної педагогічної майстерності педагогічних працівників, бере участь у розробці навчальних планів, програм, посібників, методичних рекомендацій, доборі спеціалістів, контролює якість виконання навчальних планів і програм, забезпечує умови для їх впровадження, надає методичну і консультативну допомогу, забезпечує збереження навчально-матеріальної бази лабораторії відповідно до нормативних вимог, відповідає за дотримання правил внутрішнього трудового розпорядку, санітарно-гігієнічного режиму, охорони праці та техніки безпеки [8].

Проте, на нашу думку, завідувача науково-дослідної лабораторії, не дивлячись на те, що він виконує організаційно-розпорядчі обов'язки, навряд чи можна прирівняти до посадової особи юридичної особи публічного права, яка в антикорупційному законодавстві прирівнюється до особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Особами, які займають в юридичній особі публічного права посади, що передбачають наявність корупційних ризиків, є, на нашу думку, ті особи, які

уповноважені діяти від імені юридичної особи на підставі закону, установчих документів (керівники такої юридичної особи) або доручення (заступники керівника, інші особи, яким керівником надано право діяти від імені юридичної особи на підставі доручення).

Отже, можна зробити наступні висновки і пропозиції:

1. На даний момент адміністративно-правової дефініції посадової особи юридичної особи публічного права в Українському законодавстві немає. Таким чином, відкритим залишається питання щодо того, кого слід вважати суб'єктами декларування майна та доходів у юридичних особах публічного права.

2. Відсутність законодавчого визначення поняття посадової особи юридичної особи публічного права робить коло суб'єктів декларування невизначеним, безпідставно широким та підриває саму суть та мету декларування.

3. Пропонуємо доповнити статтю 1 Закону України «Про запобігання корупції» наступною правовою дефініцією: «посадова особа юридичної особи публічного права – це особа, яка є працівником даної юридичної особи, виконує організаційно-розпорядчі або адміністративно-господарські функції та уповноважена діяти від імені даної юридичної особи на підставі закону, установчих документів або доручення».

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 р. № 1700-VII зі змінами. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
2. Головкин С.А. Противодействие коррупционной преступности в России: Ретроспектива, современность и перспективы: автореф. дис. На соискание учен. Степени канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 «Уголовное право и криминология; уголовно-исполнительное право»/ С.А. Головкин. – Тюмень, 2006. – С. 25.
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-VI зі змінами та доповненнями. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
4. Адміністративне право України. Академічний курс: Підруч.: У двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: В.Б. Авер'янов (голова). – К.: Видавництво «Юридична думка», 2004. – 584 с.
5. Янюк Н.В. Нові підходи до визначення понять «посадова особа» і «службова особа» // Актуальні проблеми держави і права: Зб. наук. праць. – 2003. Вип. 19. – С. 384.
6. Лист Міністерства юстиції України № 10448-0-26-12/11 від 27.09.2012 р.
12. Методичні рекомендації «Запобігання і протидія корупції в державних органах та органах місцевого самоврядування». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/n0020323-13>
7. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах про хабарництво» № 5 від 26.04.2002 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-02>
8. Кваліфікаційні характеристики професій (посад) педагогічних та науково-педагогічних працівників навчальних закладів, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України № 665 від 1 червня 2013 року «Про затвердження Кваліфікаційних характеристик професій (посад) педагогічних та науково-педагогічних працівників навчальних закладів». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua/legislation/other/37302/>